

HUR STÅR DET TILL MED DEMOKRATIN I SVERIGE, I EUROPA OCH I VÄRLDEN?

Ludvig Beckman

Stockholms universitet/Institutet
för framtidsstudier

- Demokratin är ett ungt projekt
- Demokratins idé är mångtydig.

Upplägg:

1. Är demokratin hotad?
2. Autokratisering
3. Demokratins spelregler
4. Demokratins medspelare

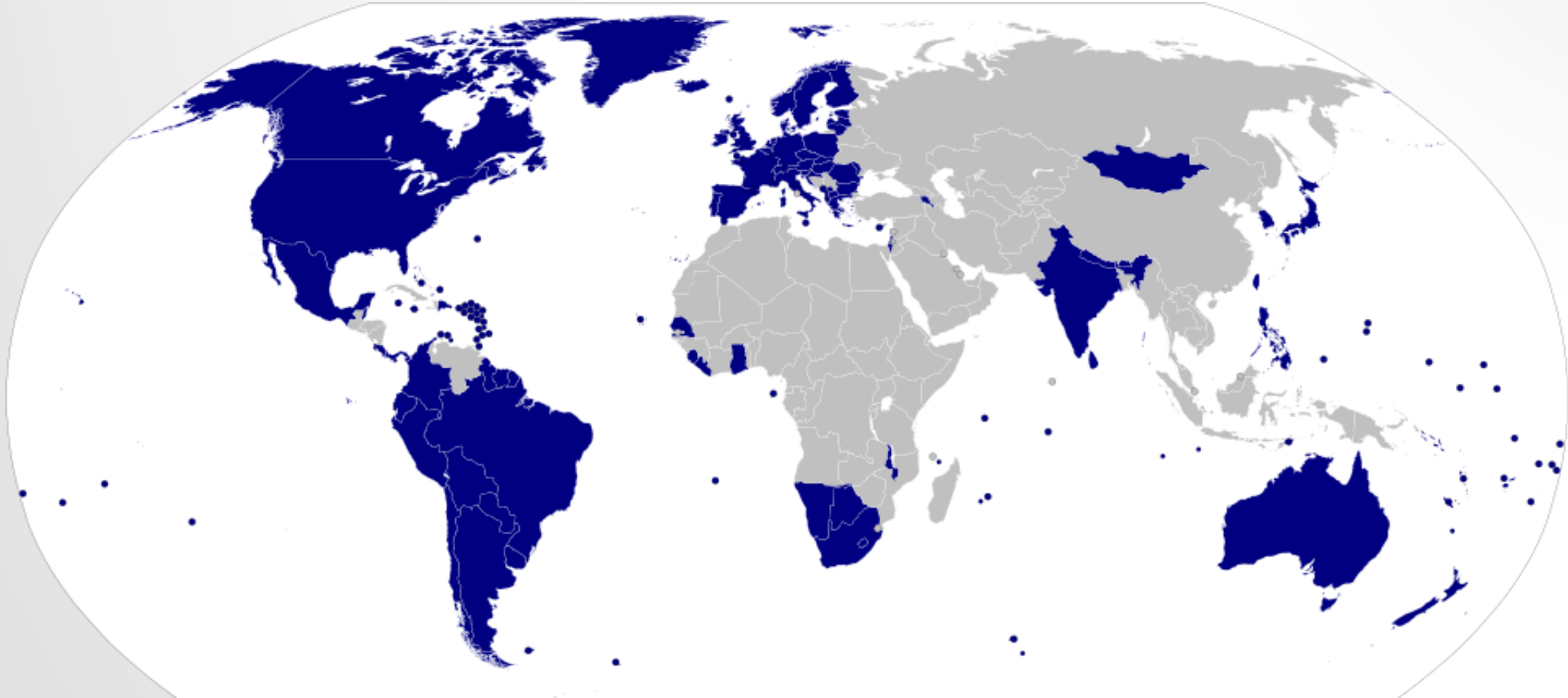

ÄR DEMOKRATIN HOTAD?

- *Hot* mot demokratin inte detsamma som *inskränkningar* av demokratin.
- Demokrati : flera betydelser

ELEKTORAL DEMOKRATI

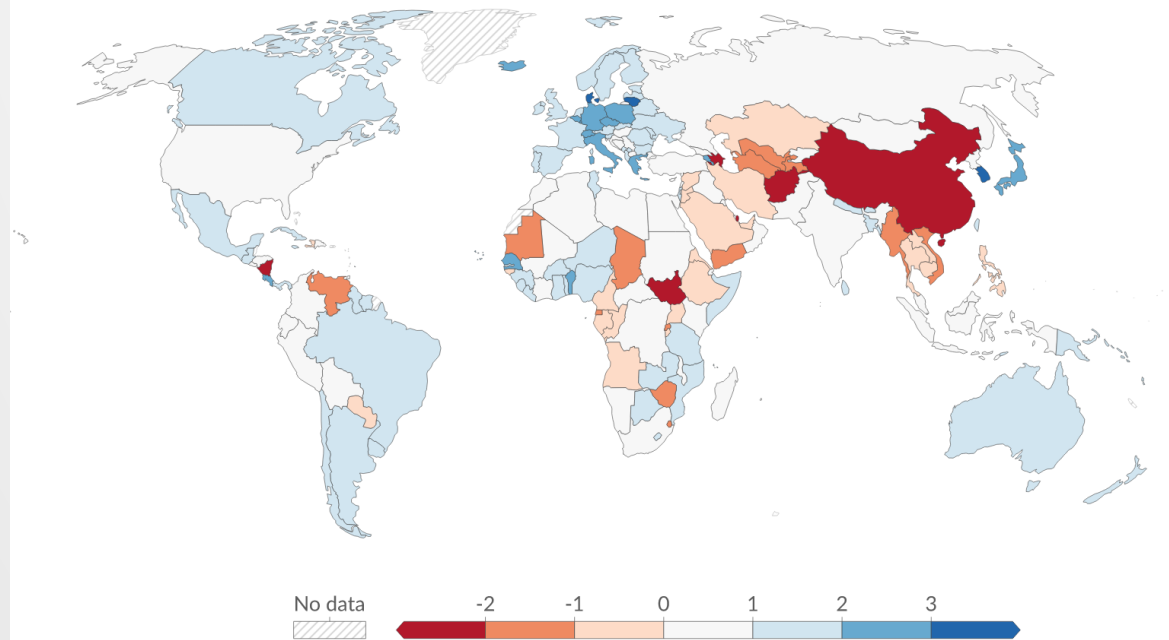

POLITISK JÄMLIKHET

Equality of Political Power across Social Groups Score 2025

Our World
in Data

Data by V-Dem. Expert estimates of the extent to which social groups — defined by language, ethnicity, religion, race, region, and/or caste — are irrelevant to politics, or have similar political power. Higher scores mean more equality. A score of 0 is approximately the average across all countries and years.

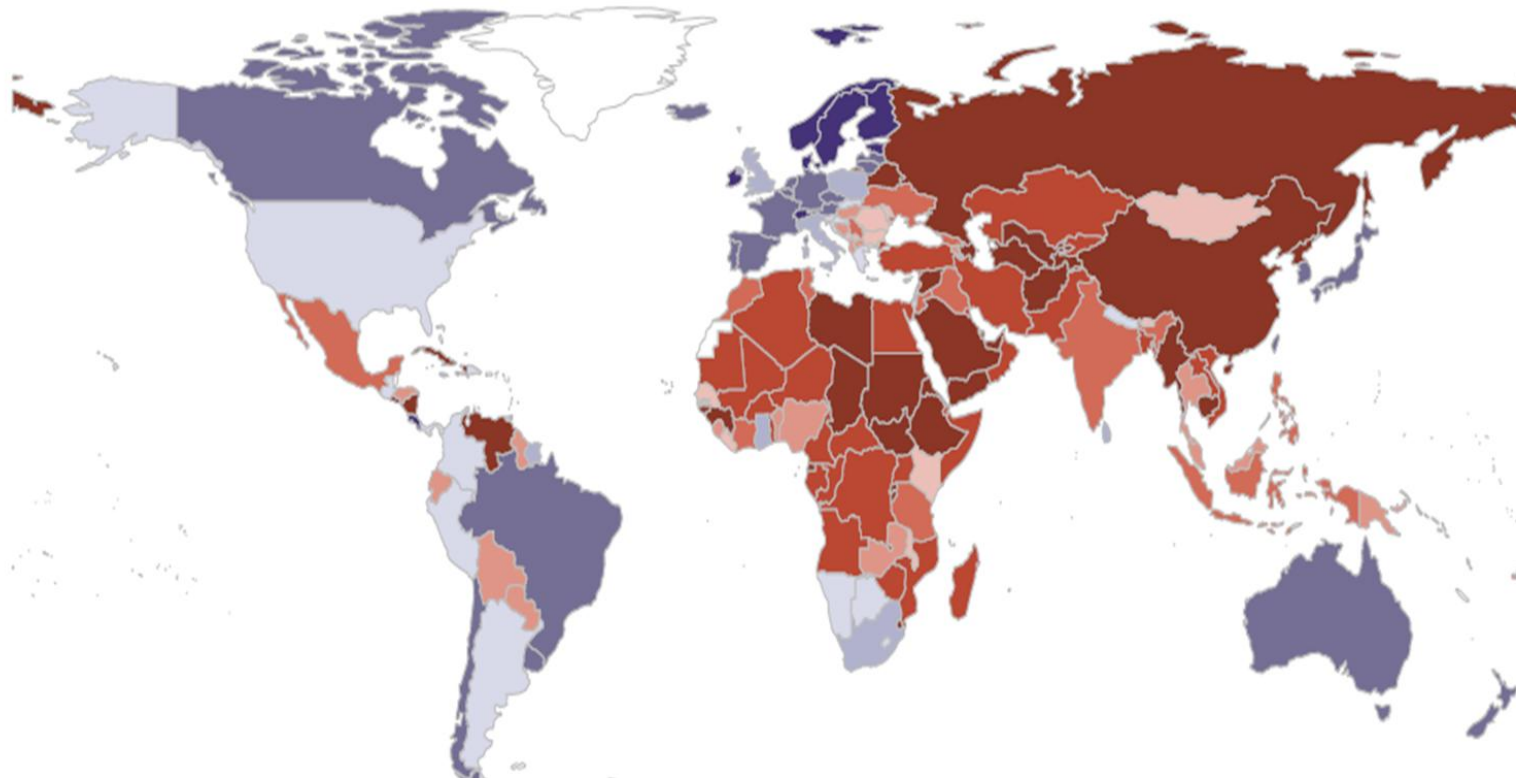

Data source: V-Dem (2026)

OurWorldinData.org/human-rights | CC BY

LIBERAL DEMOKRATI

FIGURE 1. STATE OF LIBERAL DEMOCRACY (LDI) IN 2025

Elektoral demokrati

- Fredlig politisk konkurrens: Allmän och lika rösträtt (RF 1:1)

Politisk jämlikhet

- Inluderande och jämlika möjligheter till politiskt deltagande
 - Folksuveränitet och fri åsiktsbildning (RF 1:1)
 - Alla människors lika värde och icke-diskriminering (RF 1:2)

Liberal demokrati

- Rättsstat och grundläggande fri- och rättigheter
 - Myndighetsutövningen ska respektera den enskilda människans frihet och värdighet. (RF 1:2)
 - Fri- och rättigheter (RF 2)

Autokratisering

– stegvis försvagning av demokratins normer

Normer för effektiv politisk konkurrens

- Normer för respekt av opposition
- Förtroende för allmänna val

→ **elektoral demokrati**

Normer för begränsad exekutiv makt

- Acceptans av juridisk och politik kontroll av regering och parlament
- Respekt för grundlagsnormer

→ **liberal demokrati**

Normer för en informerande, pluralistisk och ansvarsutkrävande offentlighet

- Respekt för oberoende medier och journalistik
- Respekt för civilsamhälle och universitetens oberoende

→ **politisk jämlikhet**

DEMOKRATINS SPELREGLER

- Demokrati som "överideologi"
 - Ideologiska motståndare är eniga om demokratins spelregler
- *Politisering* av demokratins spelregler → undergräver enighet om demokratins spelregler.
 - Affektiv polarisering och radikalisering
- Rimlig oenighet om demokratins spelregler
 - Baserad på gemensamma värden

DEMOKRATINS MEDSPELARE

- Goda förlorare
 - Acceptera valförlust
 - Respektera beslut man ogillar
- Goda vinnare
 - Respektera kritik, medier och opposition
 - "Institutional forbearance":
exekutiv makt inte ett redskap för
att försvaga demokratin
- Herbert Tingsten: demokratin kröver
både samarbetsvillighet och
självständighet.

